Asiankirjan luokittelu: Julkinen
22.9.2025
Projekti 258028

SIEVIN KALLIOMAAN JA HAUKKAMÄEN YLEISKAAVA-ALUEIDEN LUONTOSELVITYKSET 2025

Sievin kunta

WELADO DESIGN

Laatijat	Päiväys	Versio	Sisältö
Silja Veikkolainen	22.9.2025	2	Pesimälinnustoselvitys
Valtteri Jokinen	22.9.2025	2	Liito-orava-, viitasammakko-, lepakko-, kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitykset

Version 2 hyväksynyt 22.9.2025 Terhi Korvenpää

Sisällys

Kuvaluettelo 2

Taulukkoluettelo 3

1 Johdanto 4

2 Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus 5

3 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys 9

3.1 Lähtötiedot 9

3.2 Menetelmät 9

3.3 Tulokset 11

4 Liito-oravaselvitys 19

4.1 Lähtötiedot 19

4.2 Menetelmät 19

4.3 Tulokset 20

5 Viitasammakkoselvitys 21

5.1 Lähtötiedot 21

5.2 Menetelmät 21

5.3 Tulokset 23

6 Lepakkoselvitys 24

6.1 Lähtötiedot 24

6.2 Menetelmät 24

6.3 Tulokset 27

7 Pesimälinnustoselvitys 28

7.1 Lähtötiedot 28

7.2 Menetelmät 28

7.3 Tulokset 31

7.3.1 Haukkamäen huomionarvoiset lintulajit 33

7.3.2 Kalliomaan huomionarvoiset lintulajit 35

8 Johtopäätökset ja suositukset 37

Lähteet 39

Kuvaluettelo

Kuva 1. Selvitysalueiden sijainti suhteessa naapurikuntiin 6
Kuva 2. Selvitysalueet maastokartalla 7
Kuva 3. Ilmakuvassa Kalliomaasta näkyy voimakas ojitus ja keskiosien hakkuut 8
Kuva 4. Haukkamäen ilmakuvassa näkyy taimikkoja ja valtavia hakkuuaukkoja 8
Kuva 5. Varttuneimmissa kuusikoissa on paksua sammalmattoa. 14
Kuva 6. Kalliomaan kallioalueet ovat kuivia ja poronjäkälien laikuttamia. 15
Kuva 7. Kalliomaan hankealueen reunamilla vuonna 2023 havaitut ketonoidanlukkoesiintymät. Toiseksi pohjoisimmassa esiintymässä havaittiin lisäksi suikeanoidanlukkoa. 16
Kuva 8. Suopursuja hakatulla mäntykankaalla muistuttamassa alueen historiasta. 17
Kuva 9. Haukkamäen huomionarvoinen luontotyyppikohde. 18
Kuva 10. Viitasammakolle potentiaalisia adlueita tunnistettiin vain Vääräjoelta 22
Kuva 11. Vääräjoki ei osoittautunut viitasammakolle sopivaksi ympäristöksi 23
Kuva 12. Haukkamäen lepakkodetektointipisteet 26
Kuva 13. Kalliomaan lepakkohavainnot ja niiden pohjalta tehty luokan III rajaus. 26
Kuva 14. Pesimälinnuston kartoitusreitit Haukkamäellä. 29
Kuva 15. Pesimälinnuston kartoitusreitit Kalliomaalla. 30
Kuva 16. Haukkamäen huomionarvoisten lintulajien reviirit ja linnustollisesti tärkeimmät alueet 34
Kuva 17. Kalliomaan huomionarvoisten lintulajien reviirit ja linnustollisesti tärkeimmät alueet 36

Taulukkoluettelo

Taulukko 1. Pesimälinnustoselvityksen kartoituspäivien aika- ja säätiedot _____ 29
Taulukko 2. Kaikki selvityksessä havaitut lintulajit. Pesimävarmuusindeksi (pvi) kertoo, kuinka todennäköinen pesintä on tehdyn havainnon perusteella (1 = epätodennäköinen pesintä, 2–66 = todennäköinen pesintä, 71–82 = varma pesintä) _____ 32

1 Johdanto

Tämä raportti on osa Sievin Haukkamäen ja Kalliomaan luontoselvityksiä, jotka toteutti Welado Design Oy keväällä ja kesällä 2025. Selvitykset toteutettiin Sievin kunnan toimeksiantona Haukkamäen ja Kalliomaan alueiden yleiskaavoitusta varten. Molemmat kaavoitettavat alueet sijaitsevat Sievin kunnassa, Kannuksen ja Ylivieskan välillä kulkevan Kannuksentien varressa Sievin asemakylän läheisyydessä.

Selvitysten tavoitteena oli tunnistaa alueiden yleiset luonnonarvot sekä kartoittaa liito-oravan, viitasammakon ja lepakoiden sekä näiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen esiintyminen. Lisäksi toteutettiin pesimälinnustoselvitys, jossa kartoitettiin alueiden pesimälajisto. Siinä keskityttiin erityisesti uhanalaisten ja EU:n lintudirektiivin liitteiden lajeihin sekä rajattiin linnustollisesti tärkeimmät alueet.

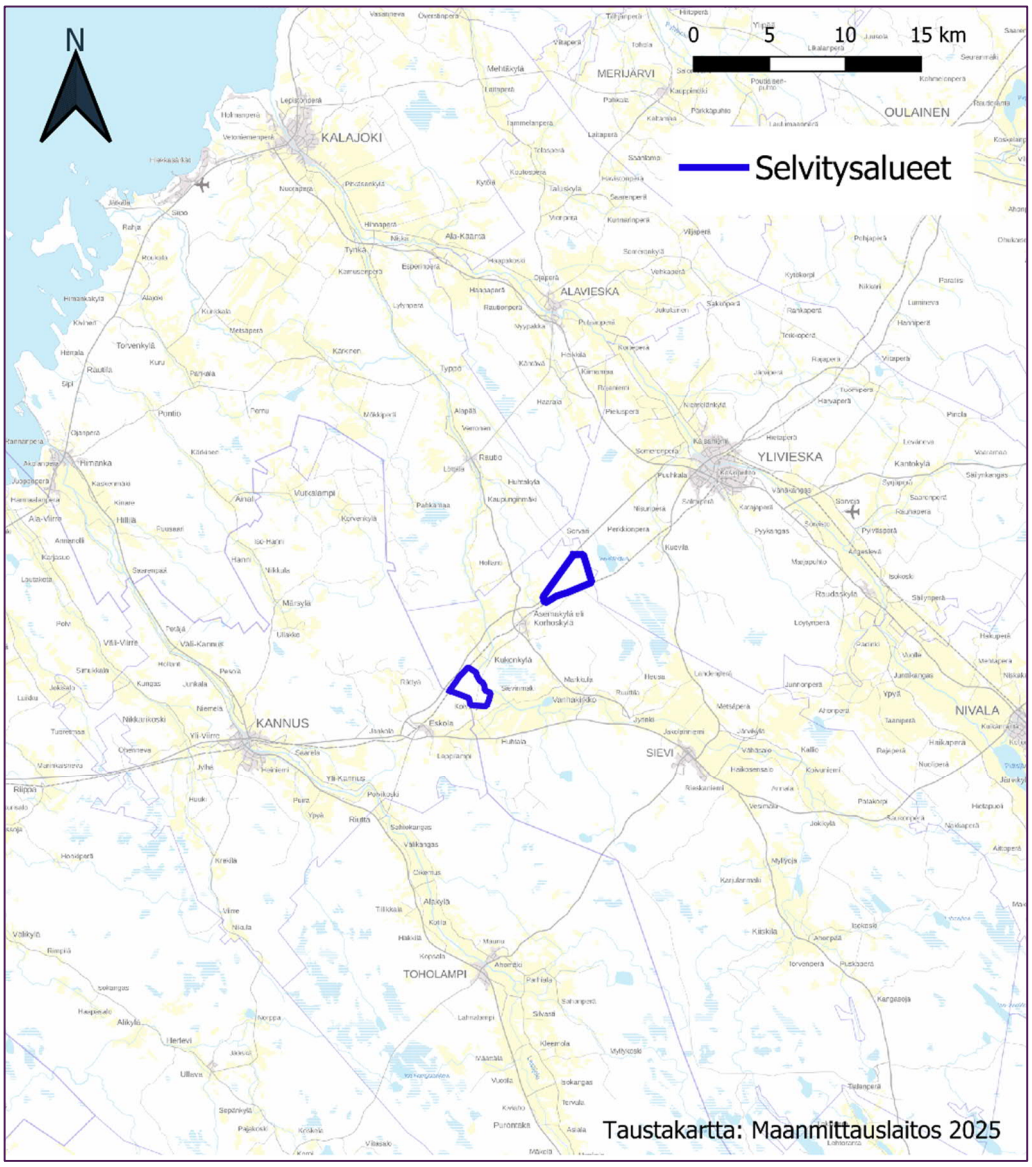
Selvityksissä mukailtiin soveltuvin osin erityisesti Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -opasta (Mäkelä & Salo 2023), Linnustonseuranta ympäristöhallinnon hankkeissa -opasta (Koskimies 1994), Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen lepakkokartoitusohjetta ja esittelyä EU:n luontodirektiivilajeista (Nieminen & Ahola 2017) sekä eräitä muita vähäisemmässä määrin.

2 Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus

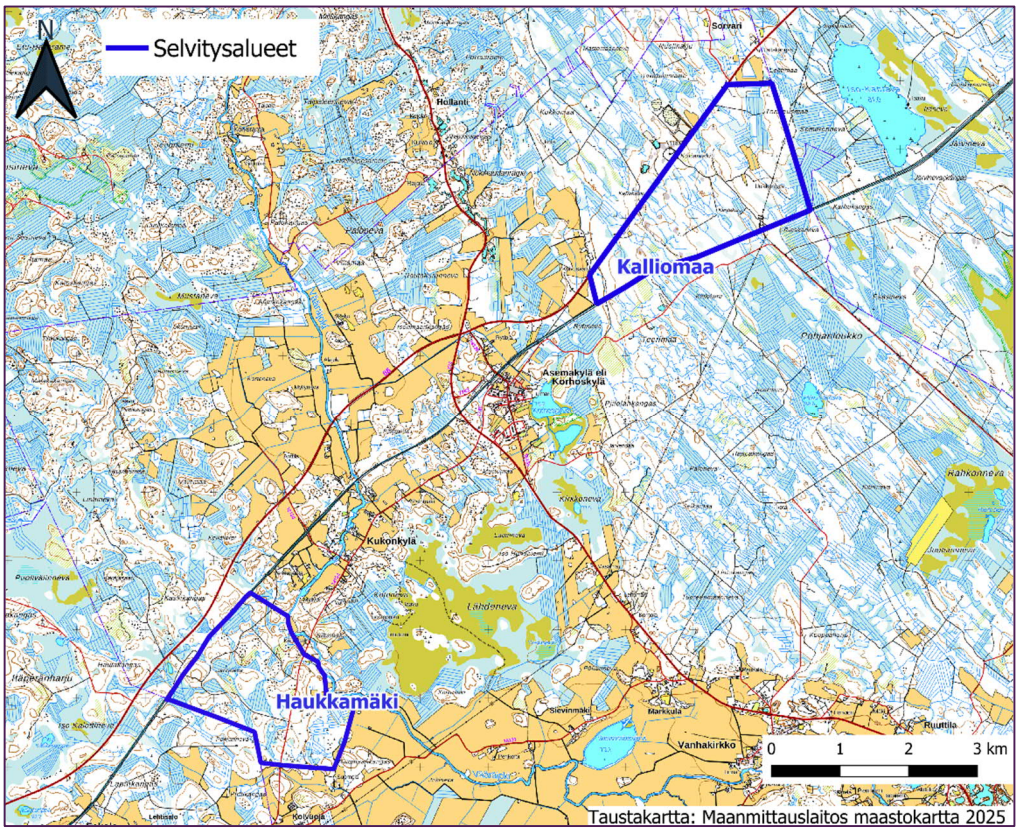
Selvitysalueet sijaitsevat Sievin kunnassa Kannuksen ja Ylivieskan välisen maantien varrella (Kuvat 1 ja 2). Kalliomaa sijaitsee noin 2 kilometriä Asemakylästä koilliseen. Se sijoittuu luoteessa maantien ja kaakossa junaradan rajaamalle metsäalueelle. Haukkamäki puolestaan sijaitsee Kukonkylän ja Eskolan välissä junaradan varressa ja rajautuu etelässä Kannuksen ja Sievin väliseen kuntarajaan. Sen kaakkoispuolella on laaja peltoalue, ja koillisessa se rajautuu Vääräjokeen.

Kalliomaa on lähes kokonaan ojitettua talousmetsää (Kuva 3). Metsäkuviot ovat eri-ikäisiä taimikoista päätehakkuuikäisiin, valtapuulajit ovat mänty ja kuusi. Alueella on useita tuoreita avohakkuualoja. Sen läpi kulkee metsäautotie alueen kaakkoisrajan tuntumassa sijaitsevalle sähköasemalle. Keskellä on pienialainen pelto ja muutama asuinrakennus. Kalliomaan koillispuolella noin kilometrin päässä on Iso-Kähtävän järvi, lounaispuolella peltoja ja ympärillä talousmetsiä.

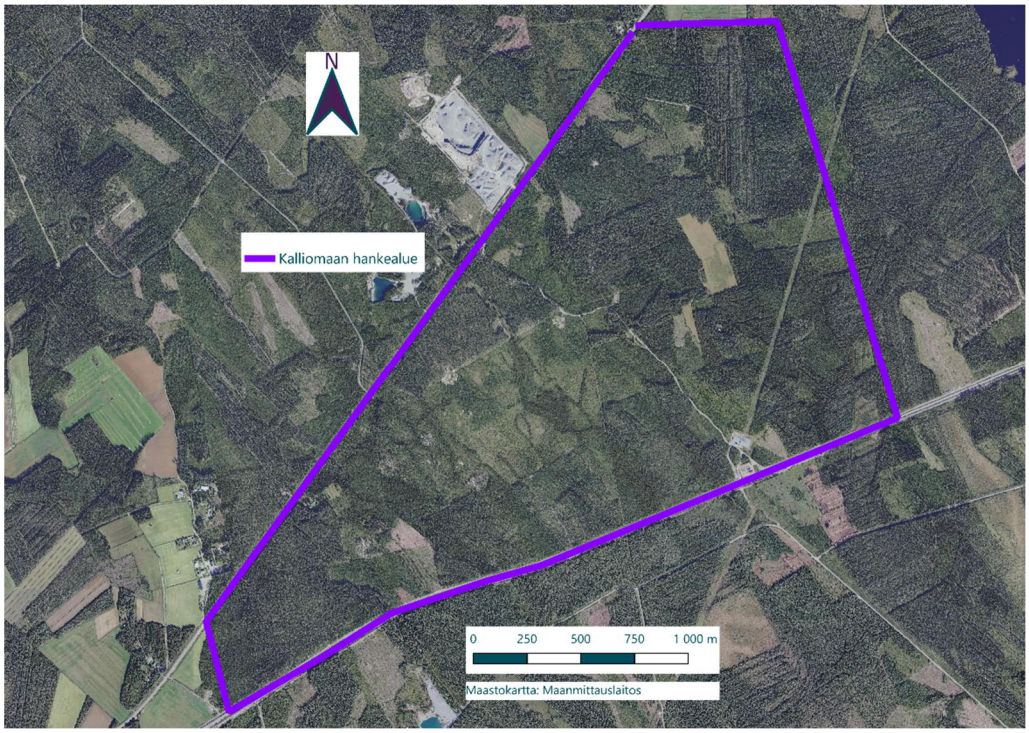
Myös Haukkamäki on talousmetsäkäytössä ja Kalliomaata voimakkaammin ojitettu (Kuva 4). Valtapuu on mänty, ja metsät ovat taimikkoisempia kuin Kalliomaalla. Haukkamäen alueen keskellä on suuri, tuore avohakkuu, ja metsää on kaadettu myös muista osista. Aluetta pirstovat useat metsäautotiet. Alueen koillispuolella kulkevan Vääräjoen varrella on pieniä peltoja ja rehevämpää kasvillisuutta.

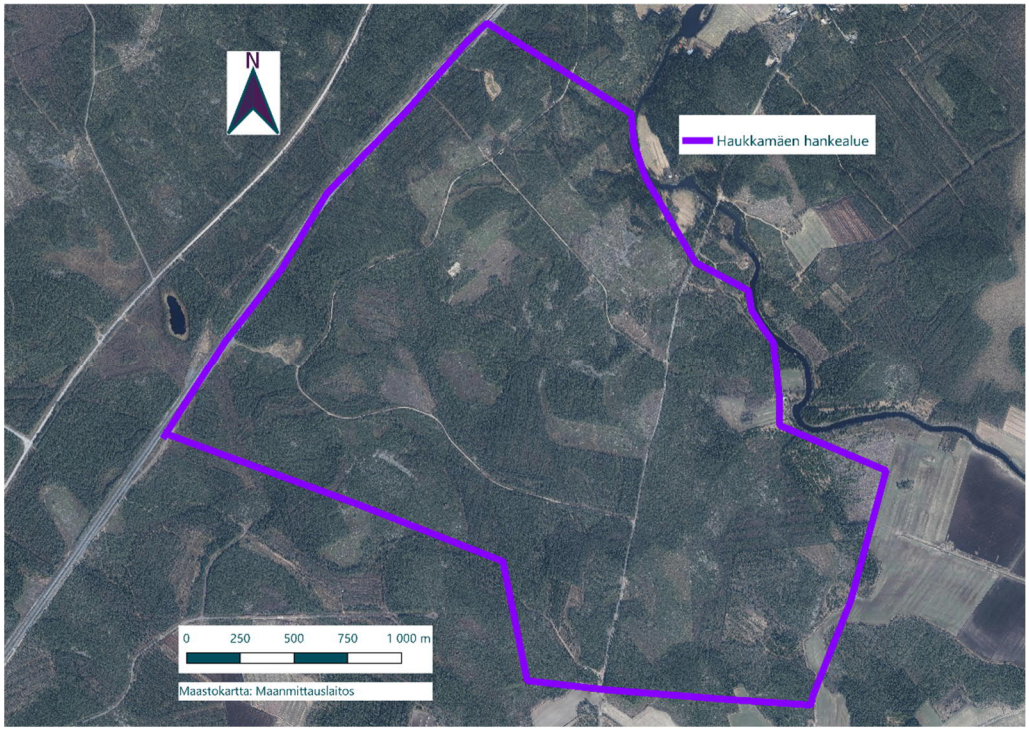
Kuva 1. Selvitysalueiden sijainti suhteessa naapurikuntiin

Kuva 2. Selvitysalueet maastokartalla

Kuva 3. Ilmakuvassa Kalliomaasta näkyy voimakas ojitus ja keskiosien hakkuut

Kuva 4. Haukkamäen ilmakuvassa näkyy taimikkoja ja valtavia hakkuuaukkoja

3 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys

3.1 Lähtötiedot

Kasvillisuustietoja varten Lajitietokeskukselle tehtiin 13.5.2025 laaja tietopyyntö vakioiduin viranomaisrajauksin (Lajitietokeskus 2025). Kohteena olivat uhanalaiset, silmällä pidettävät, lain suojaamat ja muut merkittävät lajihavainnot. Pyynnön laajuus huomioi myös selvitysalueiden lähiympäristöt.

Selvitystä varten tutkittiin Maanmittauslaitoksen aineistoja. Tarkasteluun otettiin erityisesti maastokartta ja ilmakuvat. Maastokarttaa verrattiin vanhatkartat.fi-palvelun tarjoamiin menneiden vuosikymmenien karttoihin. Vastaavasti uusia ilmakuvia peilattiin Paikkatietoikkuna-palvelun historiallisiin ilmakuviin alueesta.

Tärkeä tietolähde oli Metsäkeskuksen tarjoama avoin puuvaratieto metsistä paikkatietomuodossa. Sen kautta selvitettiin erityisesti alueen metsien historiaa, puulajisuhteita ja ikärakennetta. Tietojen avulla voitiin kohdentaa kartoitukset selvitysalueiden keskeisimmille ja merkittävimmille kohteille. Kartoitukset toteutti FM biologi Valtteri Jokinen.

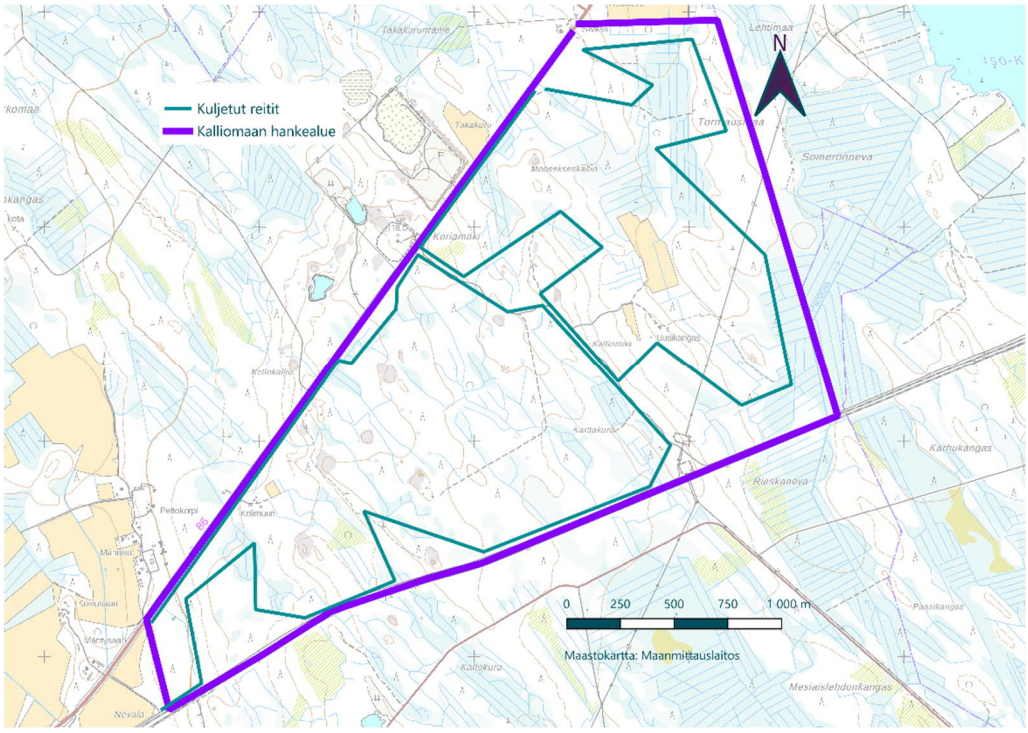
3.2 Menetelmät

Alkuselvityksen perusteella valituille kohteille tehtiin tarkemmat maastokäynnit. Maastotyöt toteutettiin kahdessa osassa: 19.5. ja 9.–10.6.2025. Haukkamäen kartoitus tehtiin 10.6., kaksi muuta päivää käytettiin Kalliomaan kartoitukseen.

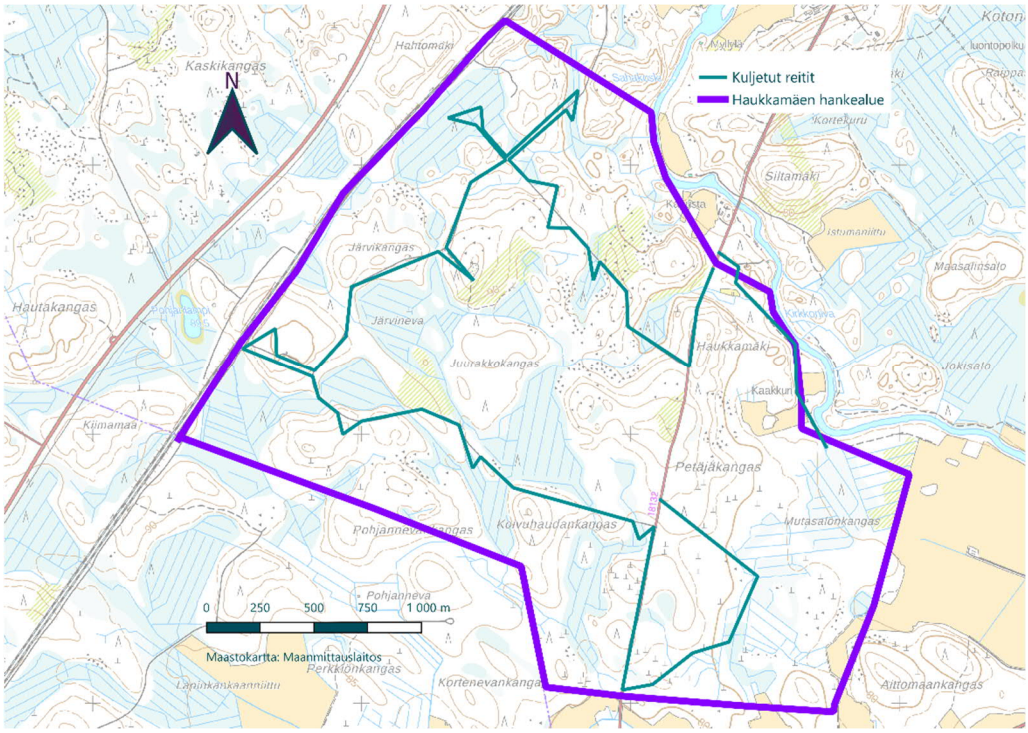
Valitut kohteet välittömine lähiympäristöineen käytiin kävellen läpi. Niiltä selvitettiin kasvillisuus, luonnontilaisuus ja suojelulliset tai muuten merkittävät luonnonarvot. Lisäksi määritettiin uhanalaiset, lakien (Luonnonsuojelulaki 9/2023, Metsälaki 1093/1996, Vesilaki 587/2011) suojaamat sekä muilla tavoin huomionarvoiset lajit ja luontotyypit. Myös Lajitietokeskuksesta tietopyynnöllä saatujen, selvitysalueilla kasvavien lajien esiintymät tarkistettiin.

Edellä mainittujen kohteiden lisäksi selvitysalueet kuljettiin pintapuolisesti läpi. Näin pyrittiin havaitsemaan luonnonarvoja, joita ei voi nähdä ilmakuvista tai maastokartasta. Tarkkaa kuvaa alueista menetelmä ei anna, mutta havaitut, mahdollisiin tärkeisiin kohteisiin viittaavat merkit maastossa tarkistettiin.

Ilmakuvien (Kuvat 3 ja 4) perusteella voitiin jättää hakkuuaukot ja nuoremmat taimikot tarkemman selvittämisen ulkopuolelle. Maastossa kuljetut reitit on kuvattu kartoille (Kuvat 5 ja 6).

Kuva 5. Kalliomaan hankealueella luontotyyppiselvityksessä kuljetut reitit

Kuva 6. Haukkamäen hankealueella luontotyyppiselvityksessä kuljetut reitit

3.3 Tulokset

Selvitysalueita leimaa kauttaaltaan voimakas ihmisvaikutus. Sekä Kalliomaa että Haukkamäki ovat talousmetsäkäytössä, esimerkkeinä Kuvat 7 ja 8, minkä lisäksi paikoin on peltoa. Rakennuksia on vain vähän. Talouskäytön myötä alueita halkoo useampi tie, joista osa on perustettuja sorateitä, osa heikompikuntoisia metsäteitä. Näiden lisäksi siellä täällä on metsätyökoneiden ajouria.

Sekä Kalliomaan että Haukkamäen maankäyttöhistoria on jokseenkin tyypillisen pohjalainen. Molemmat ovat entisiä suoalueita, jotka on ojitettu ja metsitetty. Ojitukset ovat syviä, leveitä ja varsin tiheitä. Ilmakuvassa vuodelta 1970 Haukkamäellä on vielä laajalti nevoja ja rämeitä, mutta vuoden 1984 kartassa ne on käytännössä kaikki ojitettu. Vastaavasti Kalliomaan pohjoisosiin ojituksia on alkanut ilmestyä vähän ennen vuotta 1970, ja suurin osa nykyisistä ojista oli kaivettu 1970-luvun loppuun tultaessa.

Kuva 7. Tyypillinen näkymä selvitysalueiden metsissä.

Kuva 8. Erityisesti Haukkamäellä on paljon nuoria mäntytaimikoita.

Samankaltaisuudestaan huolimatta Kalliomaa ja Haukkamäki eroavat toisistaan metsiltään ja maastonmuodoiltaan. Kuvan 8 tapaan Haukkamäkeä luonnehtivat taimikot ja valtavat hakkuuaukot mäkisessä maastossa. Kalliomaa puolestaan on jokseenkin tasamaastoa kauttaaltaan, ja metsät ovat selvästi varttuneempia. Ojituksiakin on tehty kaikkiaan hieman vähemmän kuin Haukkamäen alueella. Seuraavassa on molemmista hankealueista yksityiskohtaisemmat kuvailut.

Kalliomaa

Kalliomaalla ei selvityksen perusteella ole erityisiä luonnonarvoja. Kosteampi ja voimakkaammin ojitettu pohjoisosa on pääosin talouskuusikkoa, joka alkaa olla paikoin päätehakkuuiässä. Selvästi toisistaan erottuvilla metsäpalstoilla on tehty vuosien saatossa vuoroittain hakkuita, ja metsät ovat lajistollisesti köyhiä. Valtaosa on lähimpänä mustikkatyypin tuoretta kangasta, ja metsäkuusten (Picea abies) lomassa kasvaa metsämäntyjä (Pinus sylvestris) rauduskoivuja (Betula pendula), harmaaleppiä (Alnus incana), metsähaapoja (Populus tremula) sekä pensaskerroksessa pajuja (Salix spp.). Varttuneempien kuusikoiden maata peittää näyttävä kerros metsäsammalia (Kuva 9). Paikoin on kosteampia aloja, jotka muistuttavat alueen historiasta ja joilla on vielä suokasvillisuutta kuten saroja (Carex spp.), suopursua (Rhododendron tomentosum), lillukkaa (Rubus saxatilis) ja suo-orvokkia (Viola palustris). Kosteimmissa kohdissa kasvaa tupasvillaakin (Eriophorum vaginatum).

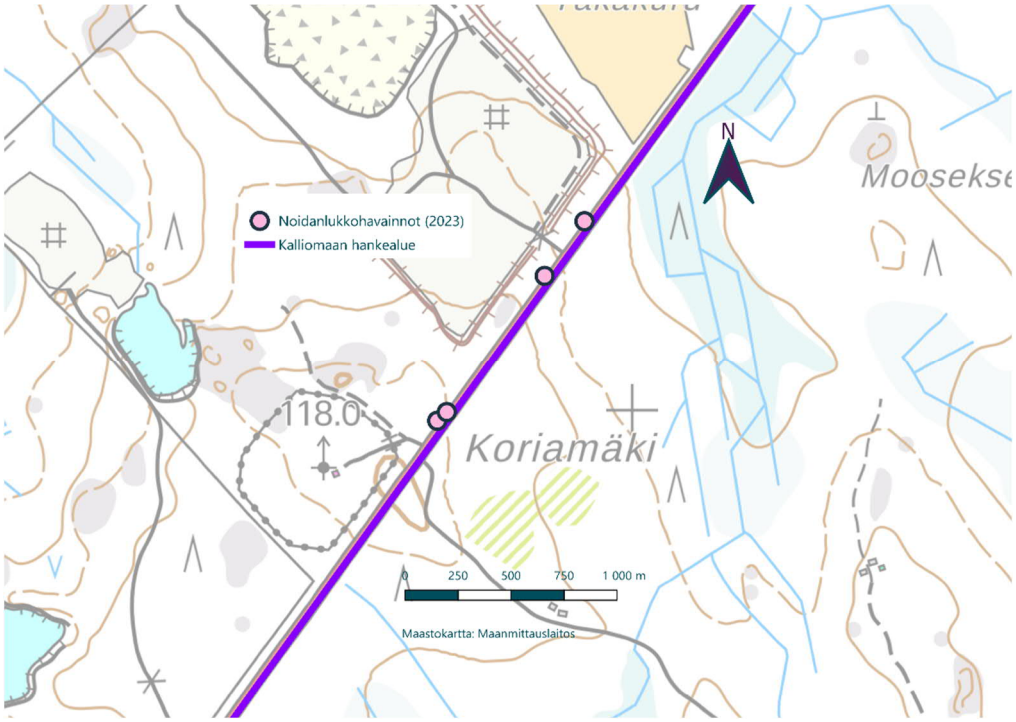
Kuva 5. Varttuneimmissa kuusikoissa on paksua sammalmattoa.

Kalliomaan eteläosa on keskimäärin kuivempaa ja männikköisempää kuin pohjoisosa. Moni metsäkuvioista on nuorta mäntytaimikkoa, ja avohakkuualoja on paljon runsaammin varttuneempien männiköiden ympärillä. Metsätyyppi on usein kuitenkin lähimpänä mustikkatyypin tuoretta kangasta. Monin paikoin kasvaa metsätähteä (Lysimachia europaea) ja oravanmarjaakin (Maianthemum bifolium). Eteläpuoliskolle sijoittuu myös valtaosa alueen pienialaisista kalliopaljastumista. Ne ovat ympäristöstään selvästi erottuvia, luonteenomaisesti poronjäkälien (Cladonia spp.) ja kanervien (Calluna vulgaris) laikuttamia, kuten Kuvassa 10. Puusto koostuu tasaikäisistä metsämännyistä. Huomionarvoista kalliolajistoa ei havaittu.

Kuva 6. Kalliomaan kallioalueet ovat kuivia ja poronjäkälien laikuttamia.

Kalliomaan alueelta tunnetut uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajiesiintymät tarkistettiin. Hankealueen välittömässä läheisyydessä Ouluntien (kantatie 86) varressa louhoksen lähellä on vuonna 2023 havaittu vaarantuneen (VU) suikeanoidanlukon (Botrychium lanceolatum) ja silmälläpidettävän (NT) ketonoidanlukon (B. lunaria) yksilöitä tuntematon määrä. Niiden Lajitietokeskukseen tallennetut sijainnit on merkitty kartalle (Kuva 11). Selvityskäynneillä kumpaakaan lajia ei havaittu, mutta noidanlukoille on tyypillistä, etteivät ne välttämättä kasvata näkyvää versoa vuosittain, mikä puolestaan vaikeuttaa esiintymien havaitsemista ja tarkastamista.

Kuva 7. Kalliomaan hankealueen reunamilla vuonna 2023 havaitut ketonoidanlukkoesiintymät. Toiseksi pohjoisimmassa esiintymässä havaittiin lisäksi suikeanoidanlukkoa.

Haukkamäki

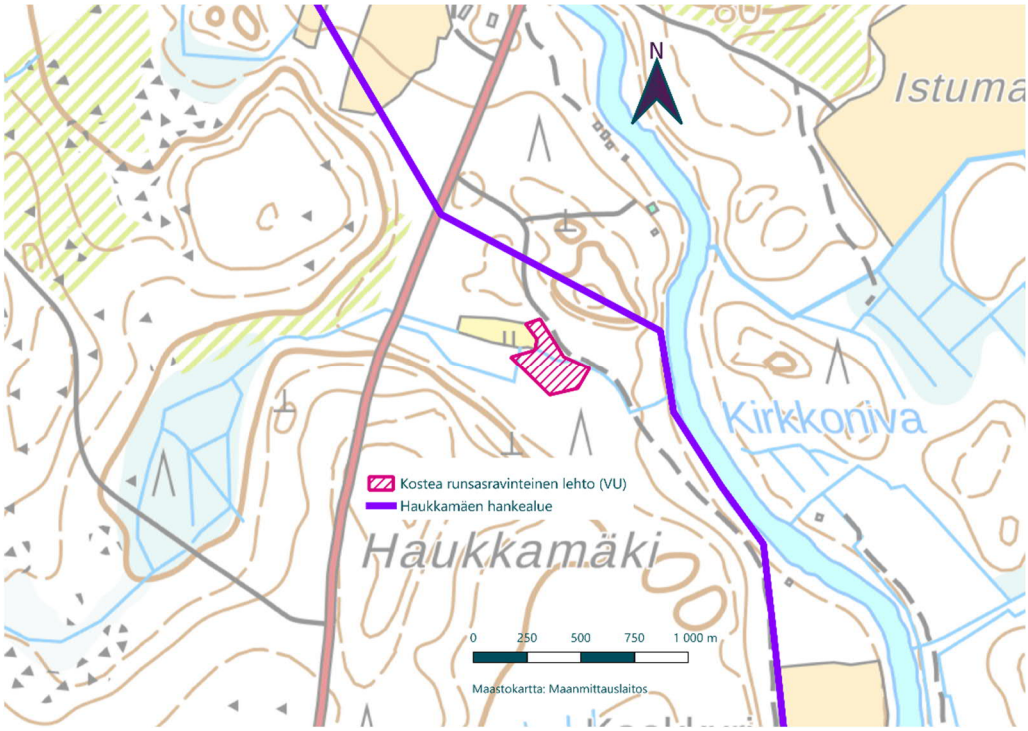
Selvitys ei paljastanut Haukkamäellä olevan erityisiä luonnonarvoja. Alue on liki tyystin eri-ikäisiä taimikoita – pääosin mäntyä – tai avohakkuualoja. Erityisesti aluetta hallitsevat suuret hakkuuaukot Kapustantien ja Kukonkyläntien rajaamalla alueella sekä noin 13 hehtaarin aukko Kapustantien ja Vääräjoen välissä. Haukkamäki on metsiensä puolesta varsin kaksijakoinen: tyypillisesti kuivemmilla mäillä kasvatetaan männiköitä, kun taas soista ojitetuilla matalammalla sijaitsevilla kuvioilla puusto on enemmän istutuskuusikkoa. Männiköt ovat selvemmin kuivahkoa puolukkatyypin metsää.

Kuva 8. Suopursuja hakatulla mäntykankaalla muistuttamassa alueen historiasta.

Osalla ojitetuista kuvioista on havaittavissa edelleen merkkejä sittemmin menetetystä suotyypistä. Erityisesti isovarpurämeille tyypillinen suopursu kukkii vielä puolukoiden (Vaccinium vitis-idaea) ja jäkälien seassa, kuten Kuvassa 12. Myös suokukkaa (Andromeda polifolia) esiintyy kosteimmissa paikoissa.

Uhanalaisia, rauhoitettuja tai muuten huomionarvoisia lajeja Haukkamäen alueella ei havaittu. Uhanalaista tai silmälläpidettävää luontotyyppiä havaittiin vain yhdellä alueella. Kosteaa runsasravinteista lehtoa esiintyy pienialaisesti Kukonkyläntieltä Vääräjoen eteläpuolella idän suuntaan lähtevän, suurelle pellolle johtavan metsätien varressa (Kuva 13). Luontotyyppi on valtakunnallisesti ja alueellisesti vaarantunut eli VU (Kontula & Raunio 2018). Puusto on sekapuustoa ja kenttäkerroksen valtalajina tienvierusojan varteen sijoittuvassa lehdossa on mesiangervo (Filipendula ulmaria). Vieressä oleva pieni maatalouskäytössä oleva ala syöttää lehtoon kuitenkin ojan kautta ravinteita, minkä seurauksena lehtolaikku on voimakkaan ihmisvaikutteinen eikä sen edustavuus ole kuin kohtalainen.

Kuva 9. Haukkamäen huomionarvoinen luontotyyppikohde.

4 Liito-oravaselvitys

4.1 Lähtötiedot

Liito-orava (Pteromys volans) kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV lueteltuihin lajeihin. Liitteen lajit edellyttävät tiukkaa suojelua, ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Myöskään yksilöihin ei saa kajota eikä niitä häiritä.

Liito-oravan levinneisyys Suomessa kattaa valtaosan Lapin eteläpuolisesta alueesta. Pohjois-Pohjanmaalla lajin vakituista elinaluetta ovat kuitenkin vain maakunnan lounaisin osa sekä Kainuun maakunnan rajan paikkeilta itään oleva alue (Suomen luonnonsuojeluliitto 2020). Maakunnan eteläisimmässä osassa on lajin levinneisyysalueen ulkopuolelle jäävä kaistale, joka ulottuu hieman myös Keski-Suomen ja Keski-Pohjanmaan pohjoisosiin. Lajitietokeskukseen tallennetut havainnot lajista kuluvalta vuosituhannelta tukevat tätä. Sievi sijaitsee tämän levinneisyysalueella olevan kaistaleen reunamilla.

Selvitystä varten Lajitietokeskukselle tehtiin tietopyyntö lähialueen liito-oravahavainnoista osana laajempaa tietopyyntöä (Lajitietokeskus 2025). Selvitysaluetta lähin havainto on noin 700 metriä Haukkamäen etelärajasta etelään. Seuraavaksi lähimmät kaksi havaintoa ovat jo Kannuksen kunnan puolella 4 kilometrin etäisyydellä lounaaseen niin ikään Haukkamäen etelärajasta. Näiden jälkeen puhutaan jälleen useamman kilometrin lisäyksestä etäisyyteen.

Lähtötietoina hyödynnettiin myös kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen tapaan Metsäkeskuksen puustotietoja. Erityisesti metsäkuvioiden pääpuulajien, puulajisuhteiden ja puuston iän perusteella oli mahdollista rajata pois alueet, jotka ovat liito-oravalle soveltumattomia. Tällaista oli koko Haukkamäen alue sekä suurin osa Kalliomaasta.

4.2 Menetelmät

Lähtötietojen myötä kartoitusmenetelmäksi valikoitiin sopivien elinympäristöjen havainnointi ja papanakartoitusmenetelmä muiden selvitysten ohessa.

Oletuksena oli, että koska selvitysalue ei juuri tarjonnut liito-oravalle sopivia habitaatteja, ei ollut tarkoituksenmukaista tehdä erillistä selvitystä. Lajin esiintymisestä havaittujen viitteiden myötä erillinen selvitys voitaisiin katsoa tarpeelliseksi.

Kartoitukset toteuttivat FM Valtteri Jokinen ja LuK Silja Veikkolainen. Kartoitukset tehtiin sekä lintu- että kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitysten yhteydessä. Selvityskäyntejä tehtiin kaikkiaan 6 päivänä ajanjaksoilla 19.–21.5.2025 ja 9.–11.6.2025 Selvitysalueella liikuttaessa kiinnitettiin huomiota puustoon, erityisesti vanhempiin puihin (kuuset, haavat) alueella. Puista tähyiltiin liito-oravalle sopivia koloja ja etsittiin puiden tyviltä lajin läsnäolosta merkkejä: papanoita tai virtsajälkiä. Havaintoajat ja -paikat merkittiin kartalle.

4.3 Tulokset

Kummallakaan selvitysalueella ei havaittu merkkejä liito-oravasta. Alueilla ei ole myöskään lajille soveltuvia elinympäristöjä, koska metsät ovat pääosin nuoria ja voimakkaassa talousmetsäkäytössä. Kolopuita oli vähän, samoin lajin suosimia haapoja. On mahdollista, että liito-orava voi tilapäisesti oleilla alueella, mutta luontodirektiivin tarkoittamaksi lisääntymis- ja levähdyspaikaksi kumpikaan selvitysalueista ei sovi.

5 Viitasammakkoselvitys

5.1 Lähtötiedot

Viitasammakko (Rana arvalis) kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV lueteltuihin lajeihin. Liitteen lajit edellyttävät tiukkaa suojelua, ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Myöskään yksilöihin ei saa kajota eikä niitä häiritä.

Viitasammakon levinneisyysaluetta on pääasiassa Suomen etelä- ja keskiosat (Nieminen & Ahola 2017). Lajin elinalue kuitenkin ulottuu Lajitietokeskuksen havaintotietojen mukaan aina Rovaniemen korkeudelle asti, ja yksittäisiä havaintoja on tehty sitä pohjoisempaakin. Laji on huomattavan paikkauskollinen, mikä rajoittaa sen levittäytymistä uusille alueille.

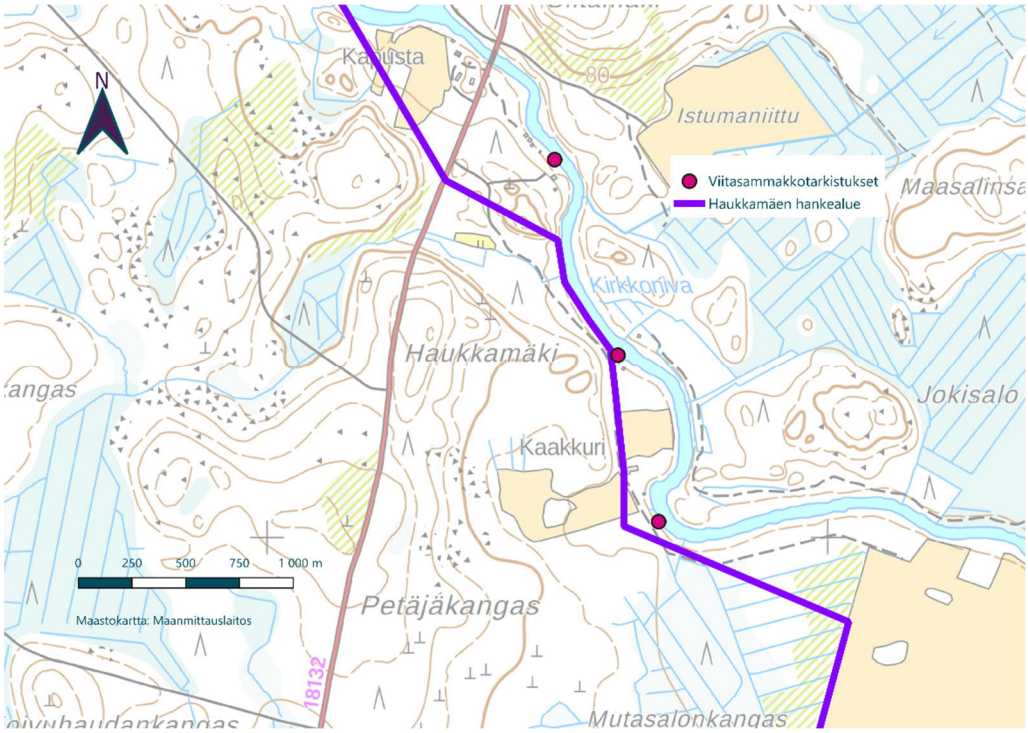
Viitasammakko tarvitsee selviytyäkseen riittävän märkää elinympäristöä. Tällaisia ovat erilaiset pienvedet, suot ja kosteikot, mutta kosteat metsätkin voivat riittää sille (Nieminen & Ahola 2017). Laji ei edellytä luonnontilaista ympäristöä mutta suosii sellaista. Voimakkaammin virtaava vesi ei lajille sovi.

Selvitystä varten hyödynnettiin Maanmittauslaitoksen tarjoamia maastokarttoja ja ilmakuvia selvitysalueesta. Lisäksi tehtiin Lajitietokeskukselle tietopyyntö lähialueen viitasammakkohavainnoista osana laajempaa tietopyyntöä (Lajitietokeskus 2025). Tämän perusteella viitasammakon potentiaaliset elinalueet voitiin rajata.

Lajitietokeskuksen mukaan selvitysalueelta ei ollut aiempia havaintoja viitasammakosta. Lähin havainto oli Haukkamäeltä luoteeseen noin 2,5 kilometrin päästä vuodelta 2023. Seuraavaksi lähin havainto on Haukkamäen eteläpuoliselta Viitajärven Natura 2000 -alueelta vuodelta 2020. Tästä etäisyyttä selvitysalueelle tulee jo yli 6 kilometriä.

5.2 Menetelmät

Selvityksen lähtökohtana oli viitasammakolle potentiaalisten elinympäristöjen etsiminen, ei varsinaisen kartoituksen tekeminen. Tarvittaessa, sopivan ympäristön löytyessä, lajin esiintymistä olisi mahdollista selvittää tarkemmin.

Kuva 10. Viitasammakolle potentiaalisia adlueita tunnistettiin vain Vääräjoelta

Ilmakuva- ja karttatarkastelun perusteella kummallakaan selvitysalueista ei ollut juurikaan viitasammakolle sopivia elinympäristöjä. Metsät ovat pääosin entisiä, voimallisesti ojitettuja soita. Suoympäristöjä alueella ei vaikuttanut käytännössä enää olevan. Harvat kosteammatkin alat ovat kausikuivia. Potentiaalisimmaksi elinympäristöksi nähtiin Vääräjoki rantoineen.

Vääräjoesta vain pieniä osuuksia kuului selvitysalueeseen. Selvityksessä koettiin kuitenkin tarpeelliseksi tutkia jokea lähemmin. Sen ominaisuuksista arvioitiin sen soveltuvuutta lajille. Koko joenvartta ei tutkittu, vaan keskityttiin kohtiin, joissa todennäköisimmin olisi sopivaa ympäristöä lajille (Kuva 14).

Selvitysalueelta etsittiin lisäksi muiden selvitysten ohessa mahdollisia lajille soveltuvia elinympäristöjä kuten märät painanteet, suot, allikot ja luontaiset ojat.

Viitasammakoille sopivien alueiden etsintää tehtiin sekä lintu- että kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitysten yhteydessä. Selvityskäynnit tehtiin ajanjaksoilla 19.–21.5.2025 ja 9.–11.6.2025 kaikkiaan 6 päivän aikana. Kartoituksista vastasivat FM, biologi Valtteri Jokinen ja LuK Silja Veikkolainen.

5.3 Tulokset

Vääräjoen virtaus todettiin liian voimakkaaksi viitasammakolle. Myös sen rannat ovat nopeasti syvenevät, eikä peratuilla rannoilla ole liiemmin vesikasvillisuutta, joka tarjoaisi lajille suojaa (Kuva 15).

Jokea ja pieniä peltotilkkuja lukuun ottamatta Haukkamäen alue on ojitettua metsää. Ojitukset ovat kuivattaneet alueen niin tehokkaasti, että siellä ei ollut viitasammakolle soveltuvia aloja. Kalliomaa ei ole yhtä voimakkaasti kuivunut, mutta sielläkään ei ollut kuin kausikuivia kohteita, jotka eivät lajille sovellu.

Selvityksen tuloksena on varsin turvallista arvioida, että selvitysalueella ei sijaitse viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Kuva 11. Vääräjoki ei osoittautunut viitasammakolle sopivaksi ympäristöksi

6 Lepakkoselvitys

6.1 Lähtötiedot

Kaikki Euroopassa tavattavat lepakkolajit (lahko Chiroptera) kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteessä IV lueteltuihin lajeihin. Liitteen lajit edellyttävät tiukkaa suojelua, ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Myöskään yksilöihin ei saa kajota eikä niitä häiritä.

Suomessa esiintyy ja lisääntyy vakituisesti 7 lepakkolajia (Suomen lepakkotieteellinen yhdistys 2023). Niiden lisäksi meillä tavataan 3 lajia, jotka mahdollisesti lisääntyvät, näistä 2 lajia on harhailijoita. Vakituisista lajeista suurinta osaa voi tavata vielä Sievin leveysasteilla, mutta monien lajien runsaus on pienempi kuin etelämmässä.

Lepakoille tärkeitä elinympäristöjä ovat varttuneemmat, pienipiirteiset metsät ja niiden reunat sekä vesistöjen reunavyöhykkeet. Niissä ne saalistavat lentäviä hyönteisiä öiseen aikaan. Valoisaksi ajaksi ne hakeutuvat suojaan puun- tai kivenkoloihin taikka muihin onkaloihin.

Aiemmista lepakkohavainnoista tehtiin Lajitietokeskukselle tietopyyntö osana laajempaa pyyntöä. Kummaltakaan selvitysalueelta ei ollut tiedossa olevia havaintoja. Lähin merkintä oli Kaskikankaan alueella noin kilometrin päässä Haukkamäeltä luoteeseen. Seuraavaksi lähimmät havainnot olivat jo reilun 3 kilometrin etäisyydellä Kalliomaan alueelta pohjoiseen ja koilliseen.

Lähtötietoina käytettiin myös Maanmittauslaitoksen maastokarttoja ja ilmakuvia. Lisäksi hyödynnettiin Metsäkeskuksen paikkatietoaineistoa metsien puuvarannoista, erityisesti puuston ikätietoja ja lajien runsaussuhteita. Näiden avulla voitiin haarukoida potentiaalisimmat lepakoiden esiintymisalueet.

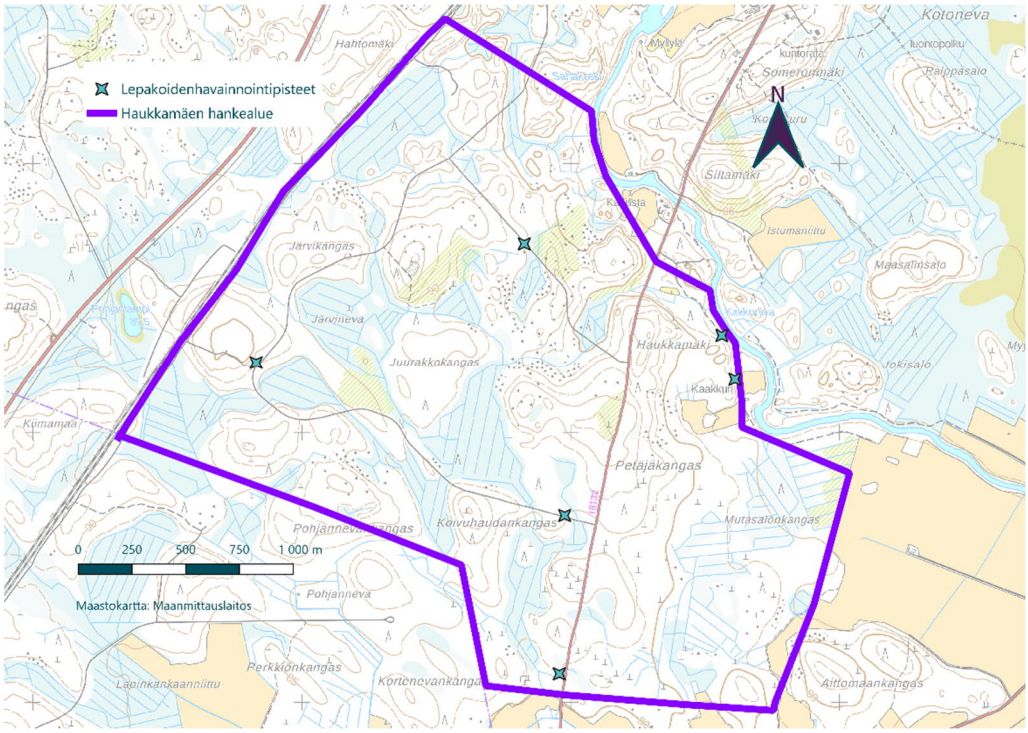
6.2 Menetelmät

Selvitys tehtiin Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (2023) kartoitusohjeen pohjalta soveltamalla. Selvityksessä koettiin tarpeelliseksi ja riittäväksi toteuttaa aktiivihavainnointi detektoria käyttäen; lepakoiden päiväpiiloja ei etsitty. Edellä mainittujen karttojen, ilmakuvien ja puustotietojen tarkastelun perusteella

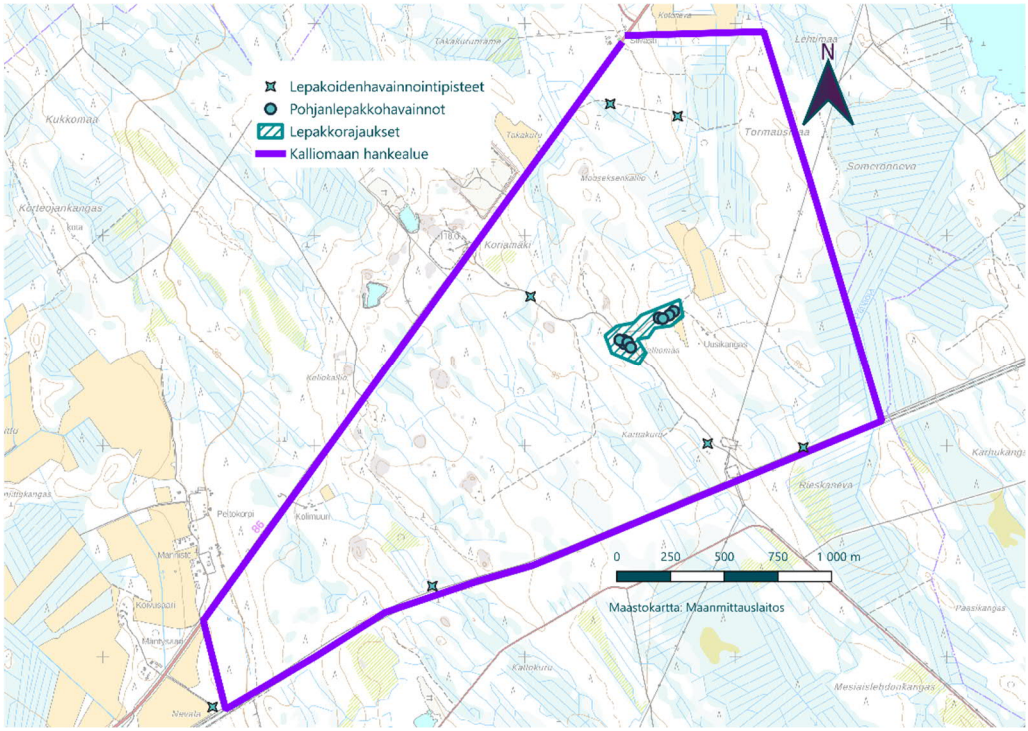
määritettiin alueet, jotka lepakoille parhaiten sopivat ja joilta oli oleellisinta selvittää niiden esiintymistä alueella. Näiltä alueilta valittiin maastokartoituksia ja kuunteluita varten kuuntelupisteitä, joissa kuunneltiin lepakoiden päästämiä ultraääniä. Havainnointilaitteena käytettiin Wildlife Acousticsin puhelimeen kiinnitettävää Echo Meter Touch 2 Pro -ultraäänidetektoria. Laitteen mikrofoni ja sen kanssa toimiva sovellus tallentavat havaitsemiaan saalistusääniä ja esittävät ne spektrogrammeina. Sovellus myös tarjoaa automaattisia lajintunnistuksia sekä tallentaa havaintojen GPS-paikannustiedot myöhempää käyttöä varten.

Kalliomaa vaikutti Haukkamäkeä selvästi lupaavammalta lepakoille, joten selvitysresursseja keskitettiin voimakkaammin sinne. Haukkamäen alue oli puustotietojen ja ilmakuvien mukaan valtaosin hakkuuaukioita ja taimikoita, jotka eivät lepakoille sovellu. Kalliomaan alueella on enemmän, varttuneempia ja vaihtelevampia metsäkuvioita sekä paikoin lehtipuustoakin.

Maastokäynnit toteutettiin kolmena käyntinä kolmen kuukauden aikana. Kukin kartoituskerta kesti 3 tuntia. Ajankohdat olivat 20.5.2025, 10.6.2025 ja 9.7.2025 säätilan ollessa ennusteen mukaan riittävän lämmin ja tyyni lepakoille. Selvityskäynnit ajoitettiin niin, että havainnointi pääsi alkamaan illan hieman hämärryttyä auringonlaskun jälkeen. Kullakin paikalla sekä havainnoitiin silmämääräisesti taivasta että tallennettiin ympäristön ääniä detektorilla. Lähtökohtana oli, että kullakin alalla pitäisi 10–15 minuutissa tulla havainto, jos alue toimi lepakoiden saalistusalueena. Monitorointijakson jälkeen siirryttiin seuraavalle kohteelle. Kuvissa 16 ja 17 on esitetty kartoilla lepakoiden havainnointipisteet. Kartoitukset toteutti FM, biologi Valtteri Jokinen.

Kuva 12. Haukkamäen lepakkodetektointipisteet

Kuva 13. Kalliomaan lepakkohavainnot ja niiden pohjalta tehty luokan III rajaus.

6.3 Tulokset

Kartoituskäyntien säätilat olivat keskenään jokseenkin samankaltaisia. Ensimmäisellä käynnillä 20.5. sää oli puolipilvinen, tuuli kevyesti, ja lämpötila oli juuri ja juuri 10°C. Toisen käynnin (10.6.) lämpötila oli viileän kesäkuun takia vain hieman yli 10 C, ilma oli tyyni ja taivas selkeä. Kolmannella käynnillä 9.7. oli jälleen tyyntä ja selkeää ja lämpötila noin 13°C.

Kolmen kartoituskerran aikana ainoastaan yhdellä kohteella havaittiin lepakoita. On mahdollista, että alkukesän kolea sää on vaikuttanut lepakoiden aktiivisuuteen. 6 °C:n alapuolella lepakot vähentävät saalistuslentojaan niin paljon, että kartoitusta ei ole perusteltua tehdä (Suomen lepakkotieteellinen yhdistys 2023). Muutaman asteen verran sen yläpuolellakin saalishyönteisiä on ilmassa vähänlaisesti, mikä rajoittaa lepakoiden saalistusaktiivisuutta. On merkillepantavaa, että myös heinäkuun käynnillä havaintoja tuli rajoittuneesti, vaikka erityisesti lämpötilan olisi pitänyt olla lepakoille otollisempi.

Haukkamäen alueella ei havaittu lainkaan lepakoita, ei edes Vääräjoen varrelta. Myöskään metsien ja peltoalueiden väliset reunavyöhykkeet eivät tuottaneet havaintoja (Kuva 16). Alueen metsät ovat taimikkoisina liian nuoria lepakoiden elinympäristöiksi: ne yhtäältä eivät tarjoa piilopaikkoja valoisan ajaksi ja toisaalta ovat saalistusalueiksi liian kaukana lepopaikoiksi sopivista metsistä.

Kalliomaalla havaintoja tuli pohjanlepakoista. Selvitysalueen keskiosissa sijaitseva lehtipuustoinen puoliavoin ala sähköasemalle johtavan tien varressa oli lähtötietotarkastelunkin perusteella lepakoille sopivin. Havaintoja kertyi touko- ja heinäkuun käynneiltä, mutta niiden määrät jäivät pieniksi. Kesäkuussa lepakoita ei havaittu lainkaan. Kaikki havainnot on koottu kartalle (Kuva 17).

Kalliomaan ainoiden havaintojen ympäristö on vähäisestä havaintomäärästään huolimatta lepakoiden käyttämää saalistusaluetta. Arvoluokituksessa se sijoittuu luokkaan III: monimuotoisuutta tukevat ja turvaavat kohteet. Saalistusalue on rajattu kartalle ja esitetty Kuvassa 17 yhdessä havaintojen kanssa. Maankäyttöä suunniteltaessa rajattu alue on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan huomioimaan ja säästämään.

7 Pesimälinnustoselvitys

Osa tämän osion tiedoista on Suomen Lajitietokeskuksen sensitiivisen lajitiedon luettelon mukaisesti luokiteltu salaiseksi. Nämä sensitiiviset tiedot on esitetty erikseen salatussa Liitteessä 1.

7.1 Lähtötiedot

Suomen Lajitietokeskukselle tehtiin aineistopyyntö 13.5.2025 sisältäen havaintotiedot uhanalaisista ja silmälläpidettävistä lajeista sekä EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeista ja direktiivin muuttolinnuista. Aineistot pyydettiin vuodesta 1990 lähtien kahden kilometrin säteeltä selvitysalueista. Aineistossa ei ollut havaintoja selvitysaluerajausten sisältä. Kalliomaan alueen rajalle oli merkitty havainnot taivaanvuohesta ja kuovista, kun taas Haukkamäkeä lähimmät lintuhavainnot olivat 400–500 metrin päähän alueen rajoista merkityt havainnot metsosta, haarapääskystä, harakasta ja västäräkistä.

Potentiaaliset maastokartoituskohteet valittiin karttatarkastelun perusteella. Valinnassa hyödynnettiin Maanmittauslaitoksen maastokartta- ja ilmakuva-aineistoja sekä Metsäkeskuksen metsävarakuvioita.

7.2 Menetelmät

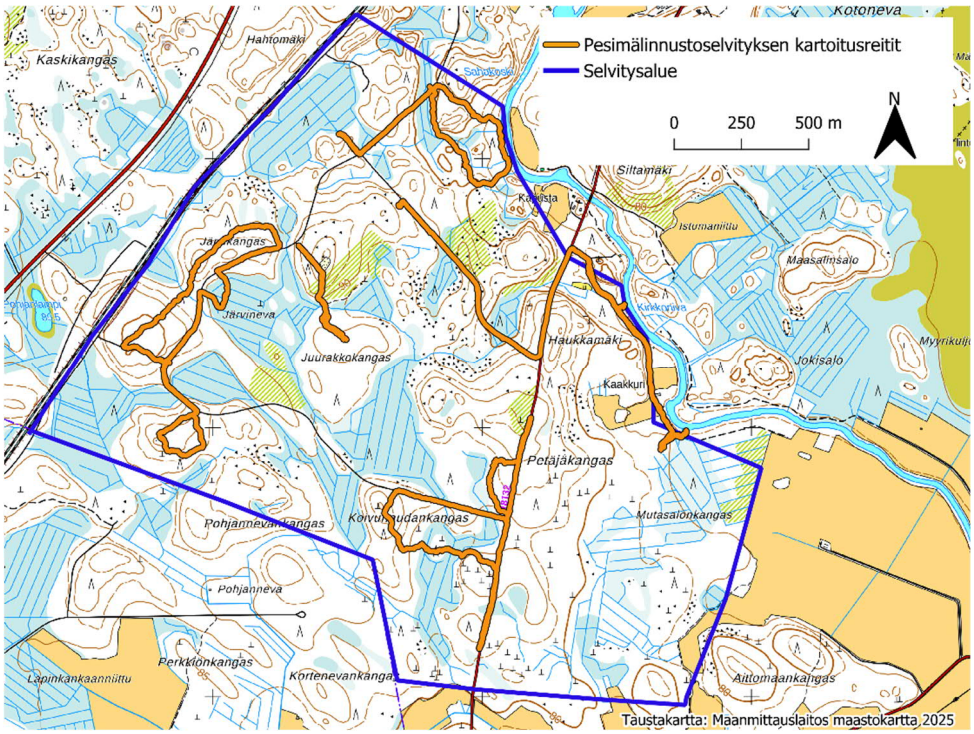
Pesimälinnustoselvitys toteutettiin soveltaen yleisesti käytössä olevaa maalintujen kartoituslaskentamenetelmää, jossa selvitysyksikkönä on linnun reviiri (Koskimies 1994). Selvitys kohdistettiin erityisesti karttatarkastelun perusteella valituille alueille, jotka arvioitiin linnustollisesti potentiaalisesti laadukkaimmiksi. Maastoreitit suunniteltiin painottaen luonnontilaisia tai varttuneita (vähintään 40–60-vuotiaita) metsiä, peltoalueita ja vesistöjä, kun taas avohakkuualueet, nuoret ja ojitetut talousmetsät sekä taimikot jätettiin paikoittain reittien ulkopuolelle (Kuvat 18 ja 19).

Selvitys toteutettiin kahdella maastokäynnillä touko–kesäkuussa, jolloin lintujen lauluaktiivisuus on korkeimmillaan. Kummallakin kerralla käveltiin samat reitit, mutta eri järjestyksessä, jotta kohteilla tulisi käytyä hieman eri kellonaikoihin

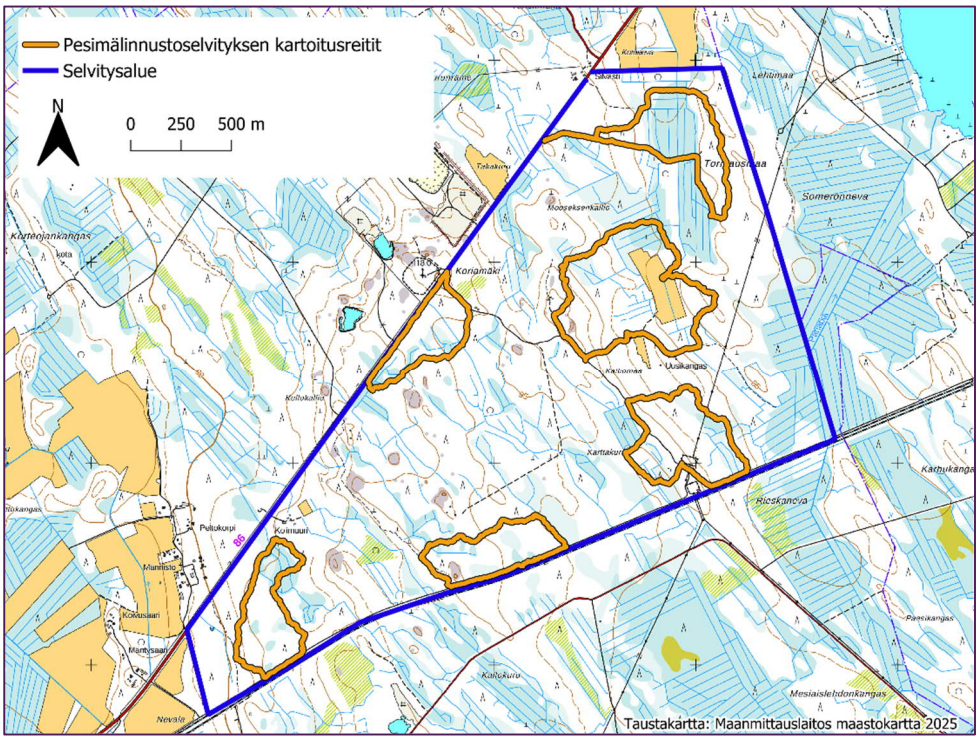
mahdollisimman monen lajin havainnoimiseksi. Maastotyöt pyrittiin tekemään poutaisella ja tyynellä säällä eikä kartoitusta tehty ollenkaan kovalla sateella tai tuulella (Taulukko 1). Maastotyöt aloitettiin aamulla auringonnousun aikaan, ja kartoitusta tehtiin kerrallaan noin 5–6 tunnin ajan.

Taulukko 1. Pesimälinnustoselvityksen kartoituspäivien aika- ja säätiedot

Päivä	Kohde	Kello	Säätila	Lämpö	Tuuli
20.5.2025	Kalliomaa	3.45–9.30	Puolipilvinen	6–10 °C	1–7 m/s
22.5.2025	Haukkamäki	4.00–9.00	Selkeä–pilvinen	2–6 °C	4 m/s
10.6.2025	Kalliomaa	3.00–9.00	Selkeä	5–13 °C	2 m/s
11.6.2025	Haukkamäki	5.00–9.00	Pilvinen, aluksi sadekuuroja	8–12 °C	0 m/s

Kuva 14. Pesimälinnuston kartoitusreitit Haukkamäellä.

Kuva 15. Pesimälinnuston kartoitusreitit Kalliomaalla.

Huomionarvoisista lajeista (uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajit tai direktiivin muuttolinnut, Suomen kansainväliset vastuulajit) kirjattiin ylös kartalle tarkka paikka, yksilömäärä, havaintotyyppi (esim. laulava), sukupuoli jos mahdollista sekä pesimävarmuusindeksi (Lintuatlas 2022). Kummankin kartoituskierroksen paikkatiedot yhdistettiin kartalle ja havaintojen perusteella arvioitiin huomionarvoisten lajien tarkat reviirimäärät. Reviiritulkintaan riitti varovaisuusperiaatteen nojalla yksikin pesintään viittaava havainto (esim. laulava, varoitteleva taikka ruokaa tai pesämateriaalia kantava yksilö) lajille sopivassa pesimäympäristössä. Samalla paikalla eri kierroksilla tavattu sama laji tulkittiin yhdeksi reviiriksi. Muista lajeista kirjattiin ylös vain alueen kokonaisyksilömäärä sekä korkein saatu pesimävarmuusindeksi.

Pesimälintuselvityksen tulosten luotettavuuteen ja epävarmuuteen vaikuttavat laskentakertojen määrä, ajankohta sekä sääolot. Selvitys toteutettiin suositusten mukaisesti lintujen pesimäkauden alussa ja aikaisin aamulla kellonaikaan, jolloin linnut ovat aktiivisimmillaan äänessä. Sääolot olivat maastotöiden aikaan hyvät

lukuun ottamatta aamua 11.6., jonka alussa tuli muutamia sadekuuroja. Kaksi laskentakertaa vähintään kahden viikon välein mahdollistavat eri aikaan saapuvien ja pesivien lajien havainnoimisen. Useamman laskentakerran etuna on myös, että toisella käynnillä voidaan paikata ensimmäisellä kerralla jääneitä puutteita sekä arvioida pesimävarmuusindeksiä tarkemmin. Lintujen vuosittaiset pesimäkannat kuitenkin vaihtelevat alueellisesti, eikä siksi yhden vuoden kartoituksista saada koskaan täysin kattavaa kuvaa alueen pesimälinnustosta. Reviirien arvioimiseen liittyy myös aina epävarmuutta, sillä reviirien todellinen koko ja määrä ovat aina arvioita. Lintukartoituksista vastasi biologian opiskelija, LuK Silja Veikkolainen.

7.3 Tulokset

Haukkamäellä havaittiin yhteensä 43 lajia ja Kalliomaalla 42 lajia. Huomionarvoisia lajeja oli Haukkamäellä 13 ja Kalliomaalla 11. Linnusto oli kummallakin alueella hyvin tyypillistä metsälajistoa: runsaslukuisimmat lajit olivat peippo, pajulintu ja metsäkirvinen. Täydellinen lajilista on esitetty Taulukossa 2, minkä lisäksi huomionarvoisten lajien havainnot on esitetty tarkemmin alla omissa kappaleissaan. Metsäkanalintujen ja päiväpetolintujen havaintojen tarkat tiedot on esitetty vain salassa pidettävässä liitteessä 1.

Maastokäyntien ja lajihavaintojen perusteella kaava-alueilta rajattiin karkeasti arvio tärkeimmistä lintualueista (Kuvat 20 ja 21). Haukkamäellä näitä olivat alueen pohjois- ja etelärajoilla sijaitsevat varttuneemmat metsäkuviot. Lisäksi yhdeksi arvokkaimmista lintualueista tunnistettiin metsä- ja peltoalueet koillisnurkassa Vääräjoen läheisyydessä. Kalliomaalla tärkeimmiksi lintualueiksi rajattiin muutama varttuneempi havumetsäkuvio, joilla havaittiin mm. hömö- ja töyhtötiaisia.

Lajien uhanalaisuustiedot on haettu Suomen lajien uhanalaisuusarvioinnista (Hyvärinen ym. 2019). Uhanalaisuusluokat ovat seuraavat: CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, LC = elinvoimainen ja NE = ei arvioitu.

Taulukko 2. Kaikki selvityksessä havaitut lintulajit. Pesimävarmuusindeksi (pvi) kertoo, kuinka todennäköinen pesintä on tehdyn havainnon perusteella (1 = epätodennäköinen pesintä, 2–66 = todennäköinen pesintä, 71–82 = varma pesintä)

Haukkamäki			Kalliomaa		
Laji	**Parimäärä**	**Maks pvi**	**Laji**	**Parimäärä**	**Maks pvi**
Pajulintu	65	4	Peippo	78	63
Peippo	61	4	Pajulintu	65	4
Metsäkirvinen	28	4	Metsäkirvinen	37	63
Punarinta	21	4	Tiltaltti	34	4
Tiltaltti	19	62	Punarinta	32	4
Vihervarpunen	16	4	Vihervarpunen	27	4
Hippiäinen	14	4	Hippiäinen	24	4
Punakylkirastas	14	4	Talitiainen	23	81
Talitiainen	12	4	Punakylkirastas	11	4
Keltasirkku	10	4	Peukaloinen	11	4
Hernekerttu	9	4	Kirjosieppo	9	4
Harmaasieppo	9	4	Keltasirkku	9	4
Laulurastas	8	63	Harmaasieppo	9	4
Punatulkku	7	4	Hömötiainen	7	4
Mustarastas	7	4	Töyhtötiainen	6	4
Kirjosieppo	6	4	Laulurastas	7	4
Sepelkyyhky	6	4	Hernekerttu	7	4
Metsäviklo	6	63	Punatulkku	7	4
Töyhtötiainen	5	4	Rautiainen	7	4
Rautiainen	5	4	Mustarastas	5	4
Pensastasku	3	4	Käpytikka	5	4
Kulorastas	4	4	Pyy	3	64
Pikkukäpylintu	4	2	Sepelkyyhky	4	4
Käki	3	4	Leppälintu	2	4
Korppi	3	2	Sirittäjä	4	4
Leppälintu	2	2	Puukiipijä	4	4
Taivaanvuohi	1	2	Sinitiainen	3	63
Teeri	3	2	Isokäpylintu	1	2
Lehtokurppa	2	2	Käki	2	4
Peukaloinen	2	63	Korppi	2	4
Sinitiainen	2	4	Metsäviklo	2	2
Hömötiainen	2	2	Lehtokurppa	2	4
Puukiipijä	1	4	Lehtokerttu	2	2
Varis	1	2	Pohjansirkku	1	63
Järripeippo	1	2	Viherpeippo	1	2

Haukkamäki			Kalliomaa		
Laji	**Parimäärä**	**Maks pvi**	**Laji**	**Parimäärä**	**Maks pvi**
Närhi	1	2	Västäräkki	1	2
Pyy	1	2	Pikkukäpylintu	1	2
Metso	1	2	Viirupöllö	1	4
Viherpeippo	1	2	Järripeippo	1	2
Västäräkki	1	2	Kulorastas	1	2
Sirittäjä	1	2	Pensastasku	1	2
Käpytikka	1	4	Taivaanvuohi	1	2
Päiväpetolintulaji (salattu)	1	-			

7.3.1 Haukkamäen huomionarvoiset lintulajit

Haukkamäellä havaittiin useita huomionarvoisia lintulajeja ja niiden reviirejä. Havainnot, sekä linnustollisesti tärkeiksi määritellyt alueet on kuvattu kartalla kuvassa 20.

Hömötiaisia (EN) havaittiin kahdella reviirillä. Yksi reviiri sijaitsi aivan alueen etelä- ja toinen alueen pohjoisrajalla, molemmat lähellä alueen läpi kulkevaa tietä. Kumpikin havainto koski mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Viherpeippo (EN) havaittiin yhdellä reviirillä alueen koillisrajalla kulkevan joen rannassa. Havainto koski mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Pensastaskuja (VU) havaittiin kolmella reviirillä, joista kaikki sijaitsivat alueen keskellä olevalla suurella hakkuuaukiolla. Yhdellä reviirillä havaittiin laulava yksilö molemmilla kierroksilla (pesimävarmuusindeksi 4: todennäköinen pesintä).

Töyhtötiaisen (VU) reviirejä löydettiin viisi, joista kolme sijaitsi alueen pohjoisosassa varttuneemmalla metsäalueella ja kaksi alueen eteläosassa. Yksi havainto koski todennäköistä pesintää (pesimävarmuusindeksi 4) ja loput mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Järripeippo (NT) havaittiin selvityksessä kerran alueen eteläosassa. Havainto koski mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

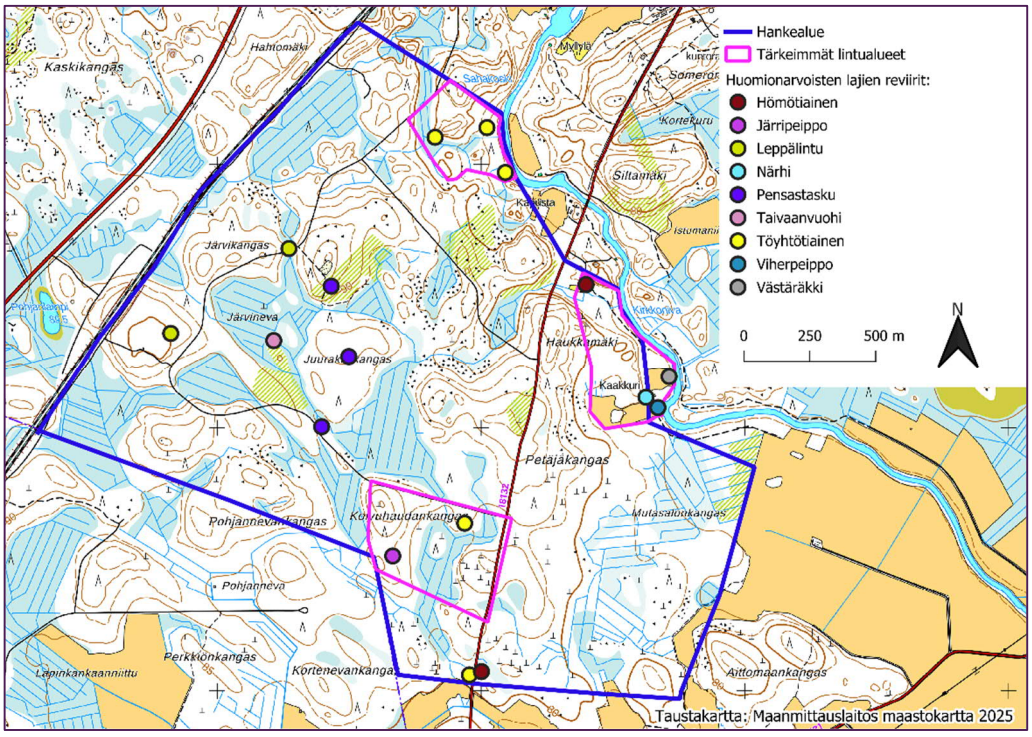
Närhi (NT) havaittiin selvityksessä kerran alueen koillisosassa Vääräjoen rannalla. Havainto koski mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Taivaanvuohi (NT) havaittiin kerran soidinlennossa Järvinevan ojitetulla suolla. Havainto koski mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Västäräkki (NT) havaittiin selvityksessä kerran alueen koillisosassa Vääräjoen rannalla olevalla pellolla. Havainto koski mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Leppälintuja (LC, Suomen kansainvälinen vastuulaji) havaittiin kahdella reviirillä alueen länsiosassa. Havainnot koskivat mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Lisäksi Haukkamäellä havaittiin metso, teeri, pyy ja yksi päiväpetolintulaji, joiden havaintotiedot on esitetty salatussa liitteessä 1.

Kuva 16. Haukkamäen huomionarvoisten lintulajien reviirit ja linnustollisesti tärkeimmät alueet

7.3.2 Kalliomaan huomionarvoiset lintulajit

Kalliomaalla havaittiin useita huomionarvoisia lintulajeja ja niiden reviirejä. Havainnot, sekä linnustollisesti tärkeiksi määritellyt alueet on kuvattu kartalla kuvassa 21.

Hömötiaisia (EN) havaittiin seitsemällä reviirillä. Neljä reviiriä sijaitsi alueen pohjoisosassa, kaksi eteläosassa ja yksi keskellä. Keskiosan reviirillä havaittiin hömötiainen molemmilla kierroksilla (pesimävarmuusindeksi 4: todennäköinen pesintä), muut havainnot olivat yksittäisiä ja koskivat mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Viherpeippo (EN) havaittiin yhdellä reviirillä alueen keskiosassa. Havainto koski mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Töyhtötiaisen (VU) reviirejä löydettiin Kalliomaalta kuusi, jotka painottuivat alueen pohjois- ja koillisosiin. Kahdella reviirillä havaittiin todennäköinen pesintä (pesimävarmuusindeksi 4), loput havainnot koskivat mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2 tai 3).

Pensastasku (VU) havaittiin selvityksessä kerran alueen pohjoisosassa olevalla pienellä hakkuuaukolla. Havainto koski mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Järripeippo (NT) havaittiin kerran alueella sijaitsevan pellon itäpuolisella metsäkuviolla. Havainto koski mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Pohjansirkku (NT, EU:n lintudirektiivin muuttolintu) havaittiin selvityksessä kerran aivan alueen kaakkoisrajalla. Tien vierestä maasta lähti pohjansirkku lentoon ja jäi paikalle varoittelemaan. Havainto viittaa pesintään (pesimävarmuusindeksi 63 todennäköinen pesintä).

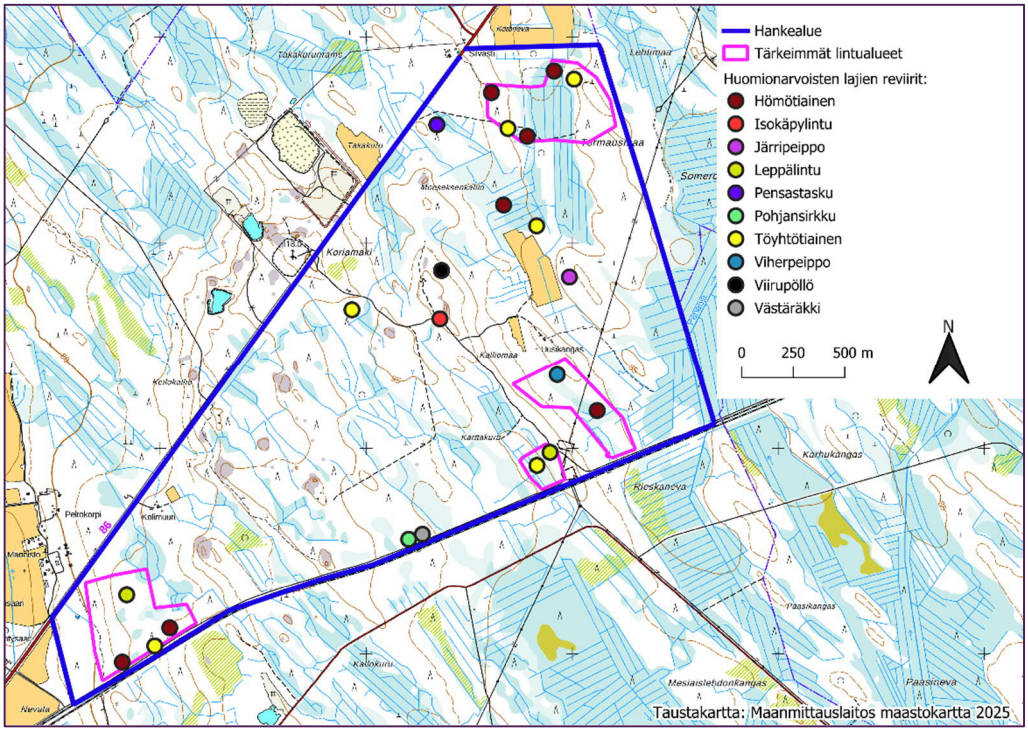
Viirupöllö (LC, EU:n lintudirektiivin liitteen I laji) havaittiin ensimmäisen kerran lepakkokartoituksen yhteydessä toukokuun lopulla, kun alueella kuultiin viirupöllön huhuilua. Kesäkuun pesimälintukäynnillä aikuinen viirupöllö nähtiin alueen keskiosissa (pesimävarmuusindeksi 64: todennäköinen pesintä). Kalliomaan alueella on siis todennäköisesti viirupöllön reviiri, mutta merkkejä pesinnästä ei löydetty.

Västäräkki (NT) havaittiin kerran alueen kaakkoisrajalla junaradan varrella. Havainto koski mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Leppälintuja (LC, Suomen kansainvälinen vastuulaji) havaittiin kahdella reviirillä alueen kaakkois- ja lounaisosissa. Havainnot koskivat mahdollista pesintää (pesimävarmuusindeksi 2).

Isokäpylintuja (LC, Suomen kansainvälinen vastuulaji) havaittiin kerran alueen keskiosissa ruokailemassa männyssä. Samassa parvessa liikkui neljä yksilöä, ja yksilöiden tulkittiin kuuluvan samaan poikueparveen. Isokäpylintu pesii jo alkuvuodesta ja liikkuu aktiivisesti ympäri reviiriä.

Lisäksi Kalliomaalla tehtiin havaintoja pyistä, havaintojen tarkemmat tiedot on esitetty salatussa Liitteessä 1.

Kuva 17. Kalliomaan huomionarvoisten lintulajien reviirit ja linnustollisesti tärkeimmät alueet

8 Johtopäätökset ja suositukset

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksessä ei ilmennyt maankäytössä huomioon otettavia seikkoja. Selvitysalueen metsät ovat talouskäytössä olevia eri-ikäisiä kuusikoita ja männiköitä, ja suuri osa alueesta on voimakkaasti ojitettua. Ainut huomionarvoinen kohde oli pieni lehtolaikku Haukkamäellä metsätien varressa. Se on kuitenkin voimakkaan ihmisvaikutteinen, mikä laskee sen edustavuutta ja arvoa. Luontotyypit eivät rajoita maankäyttöä.

Liito-oravia tai viitasammakoita ei selvityksessä havaittu. Kummallekaan lajille ei selvitysalueilla ollut myöskään sopivia elinympäristöjä. Lajit eivät rajoita maankäyttöä. Vääräjoki saattaa olla saukon elinympäristöä, mutta lajin mahdollista esiintymistä ei tässä kartoituksessa selvitetty.

Selvitysalueilla havaittiin lepakoita vain yhdessä paikassa. Kalliomaan keskiosissa tien varrella on lehtipuuvaltainen aukko, joka on pohjanlepakoiden saalistusalue. Aukolta lähtevällä metsäautotiellä ja sen päässä olevan pellon reunamilla on myös lajin saalistusaluetta. Nämä eivät ole lain suojaamia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, mutta ne ovat lepakoiden monimuotoisuutta tukevia ja turvaavia alueita (luokka III). Ne on syytä huomioida ja mahdollisuuksien mukaan pyrkiä säilyttämään maankäyttöä suunniteltaessa.

Linnusto oli kummallakin alueella hyvin tyypillistä metsälajistoa. Molemmilla alueilla havaittiin myös useita huomionarvoisia lajeja, jotka ovat Suomessa kuitenkin melko yleisiä. Haukkamäellä havaittiin yksi päiväpetolintu sekä metso, teeriä ja pyy, joiden havaintojen tarkat tiedot ovat salatussa Liitteessä 1. Kalliomaalla havaittiin useampi pyyreviiri. Lisäksi Kalliomaa sijaitsee todennäköisesti ainakin osittain viirupöllön reviirillä. Viirupöllön pesinnästä alueella ei kuitenkaan nähty merkkejä, eikä siitä siten voi tehdä tarkempia johtopäätöksiä.

Haukkamäellä linnustollisesti arvokkaimmat alueet sijaitsivat Vääräjoen läheisyydessä sekä alueen eteläosassa. Kalliomaalla arvokkaimpia lintualueita olivat muutama varttuneempi havumetsäkuvio, joilla havaittiin mm. uhanalaisia hömö- ja töyhtötiaisia. Näillä alueilla metsä on iän ja tyypin perusteella Kalliomaan metsäkuvioista potentiaalisinta elinympäristöä monelle uhanalaiselle lajille. Nämä linnustollisesti arvokkaimmat alueet rajattiin

huomionarvoisten lajien havaintomäärien ja/tai huomionarvoisten lajien kannalta ympäristön soveltuvuuden perusteella tärkeimmiksi. Myös Liitteen 1 sensitiiviset havainnot ovat vaikuttaneet näiden alueiden rajaukseen. Huomionarvoisten lajien havaintomäärät näilläkin alueilla ovat kuitenkin melko vähäisiä, ja suurin osa koskee yksittäisiä havaintoja, jotka kuvaavat vain mahdollista pesintää. Havaitut lintulajit eivät rajoita alueen maankäyttöä. Alueen rakentaminen ja muut ympäristöä muuttavat toimenpiteet on syytä toteuttaa lintujen pesimäkauden (huhti–heinäkuu) ulkopuolella.

Lähteet

Hyvärinen E., Juslén A., Kemppainen E., Uddström A., Liukko U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Kontula T. & Raunio A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.

Koskimies P. 1994. Linnustonseuranta ympäristöhallinnon hankkeissa – Ohjeet alueelliseen seurantaan. Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja -sarja B18.

Lajitietokeskus 2025. Alueen lajistoa koskeva aineistopyyntö 13.5.2025.

Lintuatlas. 2022. Pesimävarmuusindeksit. https://lintuatlas.fi/indeksit/. Haettu 8.7.2025

Metsäkeskus 2025. Metsävaratiedot. https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto/metsatietoaineistot/metsavaratiedot.

Nieminen M. & Ahola A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö 1/2017.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry 2023. Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille.

Suomen luonnonsuojeluliitto 2020. Liito-orava – tietoa lajista ja kartoituksesta. https://www.sll.fi/materiaalipankki/liito-oravan-kartoitusopas/. Viitattu 28.7.2025.